

Պատասխանատու
ովհաննէս Փիլիքեան

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՈՆԻՈՅ

Համակիրն ուղղելի էն
ստ. Ղ. Գ. Պաղպաղաբեկ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՌԱՍՆԵՐՈՐԻ ՏՄԵՐ

ԶՄԻՌՈՆԻՈՅ ՀԱՐԱՐ 19 ՅՈՒՆԻՍ 1880

ԹԻՒ 1149

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ

ԱՆՂՂԻԱ. Պէրսիի գիտականությունը ինչպե՞ս
բնութեան յայտարարող գիտական համարման
մանուցարի, որ արդէն Բ. Գրան հաղորդում
է, թուրքից կառավարութեան առջև ինչ
դուրեւրեւ ինչ գիտելիք որոշում կարեւոր
ինքնին եղած է. Պ. կրթութեան և լրտեսական
նախարարութեան անդամներն են. Սպին կրկու
առաջարկում հարցումներու պատասխանելով
մեծ վստահութեամբ ցոյց տուին թէ Բ. Գրան ի
մասուն կառավարութեան կերպ մի թշու
մանք եղած կըլինէր ենթադրել թէ եւրոպա
կան մեծ տէրութեանց միաբանութեան կողմէ
իրեն եղած առաջարկութեանը պիտի մերժէ:

Լորտերու խորհրդարանին մէջ կան երեսու
խանք, որք կոտկած կը յայտենեն եւրոպական
տէրութեանց միաբանութեան անվար մնա
լուն մինչև յայն Է. Ե. յորում թուրքիս յանձն
հանու կատարել իրեն առաջարկեալ որոշում
ներն: Յիշեալ կատարել փարատելու և ցուցը
նելու համար թէ պիտի Գերմանիոյ հաստատա
միա գրութեան մի բանում է եւրոպական միա
բանութեան չգտնուելու, յորտ կրանվիլ լորտե
րու խորհրդարանին մէջ յայտարարեց թէ ինք
Գերմանիայէն հաւատարմութեան անդամ չեմ
ստալ, որպէս թէ քանի մի տարին ի վեր թուր
քիս գիտելիք գերմանական պաշտօնակարգէ
հետ զհետեւ հրաժարական տալով Գերմանիոյ
կրկն
բազ առնան, և թէ Գերմանական կառավարու
թեան յայտնած է որ իւր միակ փափաքն ուրիշ
բան չէ, բայց միայն թուրքիս խնդիրներու
մասին եւրոպական տէրութեանց նպատակին
համարմի գործել:

Ի դէպ է տեսլ թէ Անգլիոյ արտաքին գոր
ծոց նախարարին նոյն առաջարկութեան որոշում
որ խորհրդարանը պիտի անդամակցութեան
վերաբերեալ կողմնակցութեան փարատելու համար
բաւական է, միւս կողմէ երեսուխանք չեն կա
րող անդէս ինչի այս վերջերս ինչ գերմանացի
նոր պաշտօնակարգի և Պոլսի եկած լինելուն:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՆՂՂԻՈՅ ԲԱՐԱՄԵՆԸ

Տես լրագրոյ նախընթաց քիւնք:

ՍՐԷՆՍԻՐ ԿՈՍՍ

Երկրորդական խորհրդոյ նախագահ:

Երկրորդական խորհրդոյ նորընտիր նախագահ
հին Անգլիոյ ազատական աղետալիւնութեան
հաշտութեան ներկայացուցիչներէ մին է: Բէնի
րեմի համալսարանէն ելնելով անմիջապէս Հա
տարակա խորհրդարանին անդամակցեցաւ հա
յտալիս Նորթհամթընի կողմէ ինչ ամիսիայն
որովհետեւ իւր հօրը մահուան վրայ լորտերու
խորհրդարանն մտաւ: Այսինքն իշխանին, և յե
տայ կալէֆի իշխանին տանը յարած լինելով
հանգ երէ իւր պաշտօնի պարտաւորութեաններն
կատարել չէր զբաւար: Պ. կրթութեան նորա տա
գանցին լաւ գիտատեղով 1868ին իրանախոյ լորտ
Տեղակալի պաշտօնին վերակալեց զինքն: Իւր
նոյն պաշտօնավարութեան յիշատակութեան
պիտանի է, որովհետեւ նոյն ժամանակներն իւ
րանախոյ մէջ եկեղեցական և ազարակային օրէ
նագրութեանց մասին ձեռնարկեալ բարեփո
րումներն որ ամենուն յայտ է, լորտ Տեղակալի
պաշտօնը բաւական դժուարին կը կայացանէին:
Իւր նորոգ պաշտօնին գործութեամբ հասարա
կայ կը թափեան պաշտօնատան վրայ ևս իրեն

որք ինչպէս մեր վերջին թուով ծանուցած
էինք, վեհա. Սուլթանին բազմապէս հաճեալ
եկած են հասարակային պաշտօնատան մեծ
զեբը վերակալելու: Առնց մէջ նշանաւոր է
Պ. ար վաթէնտօրի երեսուցէան, որ Պէրսիի
երկտական նախարարութեան կողմէ յատկապէս
յանձնարարում լինելով, թուրքիս երկտական
նախարարութեան խորհրդական (միւսթէշուր)
անուանուած է, Գերմանիոյ մէջ արդէն ունե
ցած պաշտօնը պահելով, որ է Քոնսթանդնուպոլիս
կառավարութեան խորհրդական պաշտօնը: Պ. ար
վաթէնտօրի արդէն Տոլմա—Պաքէի պաշտօնին
մէջ յարկի մէջ իւր յատուկ բնակութեան հա
տատած է, Օսմանեան Պաշտօնէն երաշխաւոր
եալ տարին 40.000 ֆրանք ունեցելով:

ԳԱՂՂԻԱ. Յուլիս 14ի աղգային մեծ տոնի
կատարման առթիւ Հանրապետութեան նախա
գահ Պ. կրէվի գաղղիական բանակին նոր դրոշ
ներ շնորհեց և սրտայայտ բանախոսութիւն մը
բերաւ: Ի պատիւ տոնին մեծ զորահանգէս մը
անգլի ունեցաւ ժողովրդեան յարախոսուն բազ
մութեան մէջ այլ կատարեալ բարեկարգութեւ:
Հանգ խին շքեղութեամբ զրկեց անկարագրե
լի են: ամբողջ մայրաքաղաքն լուսավառ կըլ
ղայր: Միայն Ռաւա ար լա Ռեբիւլիք կոչուած
հրապարակը, որ հանրապետութեան հանդա
կատ արձանագրութեան է, կրակի և ճրագի ծով
գործած էր: Նորմանիս պաշտօնատան, որ 15
մէթր բարձր է, յիշատակուած էր բազմակիւնի
վառուած ճրագարաններէ, կազմ 6000 կառու
ներէ, և 1400 մէթր երկայնութեամբ լուսա
նալ ուղարձ գործէ մը: Գաղղիական կըլ թեր
թին նայելով Պաղթիլէն մինչև Շալօ տ'օ բու
ռած տեղը 100.000 գնահատու կանթեկներն և
40.000 բաւական գնահատու երկնից երեսի
կրայ բազմաճանց կարմրութեան մի կըլղայնէ
լին: Միւս թաղերու շքեղութեամբ ասորմէ վար
չէին: Մար ժողովրդային շարժումը ընդ հանուր
եղած է, բազմութիւ պարահանգէսներ հրապա
րակայ վրայ, հայրենասիրական երգեր Վիցցէ

քննիչ իրաւունք ունի: և այս մասին իւր լու
սաւոր ազանդողն կարող է կրթութեան բար
դաւանման մեծ ապէս օգնել:

ՐԱՅԵՐ, ՄԱՐԷԼԵ

Փոխարքայ Հնդկաստանի

Այս աղիւ լորտ, որ կալիպային մէջ լայն
կանխ ծանր պաշտօնը կ'ստանան, քաղաքական
ասպարէզին մէջ առաջին անգամ նշանաւոր ե
լաւ: Իւրեւ պաշտօնակալ Պրիւքէլ զրկուած
1849ին: Երեք տարի վերջ Հիւլ աւանի կողմէ
Հասարակայ խորհրդարանի անդամ ընտրուե
ցաւ: Բայց իւր պաշտօնական գաղափարները
չազնուով զոհել յանձն չառաւ գործադրել
զինքն բնորոգ աւանի բնակացի մէջ յանձնա
դիրը, որով պահպանողական մէկը ընտրելի կը
ներկայացուէր Հիւստիսֆիլի կողմէ, և որոյ
ընտրութեան գիտելիքներէն մին եղաւ: Միւս
նոյն արդիւնքն 1857ին գործադրելու յաջողե
ցաւ Արի մոհան Եօրքայի մէջ: Լորտերու խոր
հրդարանին կողմէ 1859ին պատերազմական
գործոց պատուական նախարարի պաշտօնն ըն
դունեց, ետքը 1861 նոյն պաշտօնն ստանանց
Հնդկաստանի համար: Սոյն երկու օգնական
պաշտօններու մէջ իւր ցոյց տուած յաջողակու
թեանքն 1863ին պատերազմական նախարարի
իսկ 1868ին Հնդկաստանի նախարարի պաշտօն
ներու արժանացուցին զինքն: Քաջայայտ է
աստի որ Հնդկային գործերն չաւ ընտանի են

Հանրապետութեան ազանդողներ օգը կըստն
ին: Պ. կանթեկին ցոյց կ'առնուէր զկարգի թ
նին նշանելութեան բարձր մի քանի հրապար
ներու, և ամեն տեղ սրտագին ընդունուեցաւ
բնակչութեան: Այսպէս կատարեց իրանա իւ
կզգային մեծ տոնն, որ Պաղթիլին առման փո
կարար օրն է, և որ արդէն Հանրապետութեան
իւր արեւոյ արձեւ բրած է:

Վերջիւ որ Հիւ կ'օրն մեծ տոնը պատահան լին
բանելով ծերակուտի ժողովին մէջ ի նշան
ներկայութեան հասարակորդի դատապարտելոյ
համար: Բայց որոշայոյ լանխոսութեան մի
բրած է, որ մահէ 2663 թիւէն առնելով կ'ար
տապեն:

Բաւա մը միայն պիտի ընեմ:

Բաւա մը խոսեցայ ընդ հանուր ներման վրայ
և խոսքերս թերեւ բոլորովին չեն ջնջուած ձե
րսերէն: զանոնք չպիտի կրկնեմ:

Չեղ կըլծողութիւններն կրկնել ինչ որ ամ
ժամանակ ի նպատակ և ընդգէմ ներման լուս
ցաւ իրողութեանց երկու կարգերուն մէջ, քա
ղաքական կարգին և բարոյական կարգին մէջ
քաղաքական կարգին մէջ, միշտ նոյն ոճիւններն
որք մէկ կողմէն միւսին երեսը կըլղանուն: և
ամեն ժամանակ, որք որ լինին ամբաստանեալք,
որք որ լինին դատաւորք, միշտ նոյն դատապար
տութեանք, որոց վերին, ստուերին խորը, սո
հանդարտ և արտա բաւը կրտսնուէր: Բաւա
թող կըլղանուն գաղղիական: Բարոյական
կարգին մէջ, միշտ նոյն հեծութեան, միշտ նոյն
ազանք, նոյն ճարտարախօսութեանք գրգռ
եալ կամ ի գութ խանգաղատեալ, և ինչ որ
վեր է ամեն ճարտարախօսութեան, կանայք
որք իրենց ձեռքն յերկին կը հանեն, մայրիք
որք կուլան: (Բաւա—Էմ)

Էմ միայն ձեռ ուշադրութեանը պիտի հրե
ւիլիւ իրողութեան մը վրայ:

Պարտոյք, Յուլիս 14րդ օրը տոն մ'է: ձե
պարտանք բաւեան այդ տոնին հետ յարաբերու
թեան ունի:

Էմն է այդ տոնն: Ժողովրդային տոն մ'է

Իրեն: 1863ին մինչև 1873 վեհապետական խոր
հրդոյ նախագահութեան կ'ընէր: միևնոյնպէս
տոնին մէջ տոնն ստանձն: Ունիլիլլընի գաւառ
իւր խմբադրոյ Գանձաժողովին նախագահի
դ օրծերն ևս կըլատարէր: Այս առթիւ մարքի
զի պատուանանն ստացաւ, իսկ Զանկապանի
շրանանն արդէն 1869ին շնորած էր նմա Պգ
նիւ մարքիլին մի գործն, որ 1874ին ամենու
ուշադրութեան իւր վրայ ձգեց հետեւեալն է:
Արդէն չորս տարիէ ի վեր անդ զիական մաս
նութեան Մեծ—Վարդեալի բարձր պաշտօնները
կըլղարէր ամենայն արժանաւորութեամբ: յան
կարճ լքեց նոյն պաշտօնները առանց իւր սոյն
անակնկալ որոշումը պատճառաբանելու: Ետ
յանցած իմացուեցաւ թէ այդ որոշման պատ
ճառն ուրիշ բան չէր: այլ միայն իւր գործն ի
կաթօլիկութիւն, որ նիւմէն կարգինայի գործն
եղած էր: Սակայն մարքիլին իւր քաղաքական
համոզումներն անթերի կըլղահէր և յայտնի ը
լաւ որ իւր ազատականութեան ինչպէս բոլոր
քականութեան ժամանակը նոյնպէս և կաթօլի
կութեան ժամանակն իսկ անփոփոխելի կըլղիւ:
Հաստատուն և լուսաւոր կըլմար: Հնդ կատանի
երկրին համար, որոյ փոխարքոյ եղած է, իւր
կրօնը նկատելի կէտ մի չէ: Ինչպէս իւր անց
եալն նոյնպէս ներկայ պաշտօնավարութեան
մէջ հզօր, եռանդուն և ազդեցիկ է:

(Պիտի շարունակուի)

այս օրերէն ալ ուրախութիւնն որ ամեն դէմ-
քերու վրայ կը փայլի. խեղճ քան միմեանսն, որ
ամեն բերաններէ կ'եղնէ Ժողովրդային տօնէ
մ'աւելի բան մ'է այս. ազգային տօն մ'է այս.
Տեսէք այս դրօշները, խեղճ քան ուրախութիւն
ձայններն. ազգային տօնէ մ'աւելի բան մ'է այս.
Կրօնական տօն մ'է այս. Ամեն ճակատներու
վրայ, Անդրիւնի, Սպանիայի, Իտալացի, նոյն
նուազեան նշանները կը քանդուին. ոչ ևս ծառ-
քաղի կայ:

«Պարոնայք, Յուլիս 14րդ օրը մարդկային
տօն մ'է:

«Գաղղիոյ տրուած է այս փառքը թէ գաղ-
ղական մեծ տօնը բոլոր ազգաց տօնն է:

«Միակ սօն:

«Այն օրն, Յուլիս 14ին, ազգային ժողովն
վեր, յաղթական փարիզէն վեր գերագոյն ճա-
ռագայթման մը մէջ հանդիման էր դէմք մը, որ
քեզմէ, ո՞վ Հայրենիք, մեծ էր, — այն է Մարդ-
կութիւնը. (Տափառարձակ)»:

«Այո, այս Պարսկիւն անհուն բոլոր Պարս-
կիւններուն անկումն էր: Այս միջնաբերդին
փլուզման ամեն բռնապետութեանց, ամեն հա-
րստահարութեանց փլուզման էր. փրկութիւն, լոյս
էր, բոլոր երկիրը բոլոր խաւարէն գուրս կը-
հանաւէր: Մարդուն ընծիւղումն էր այն. Այս
չար չէնքին կործանումը բարոյ չէնքին կանոն-
ցումն էր: Այն օրն, իւր երկար տանջանքէն
յետոյ, չարչարանաց այնքան քարերէն յետոյ,
անհուն և պատկառելի Մարդկութիւն կանգ-
նեցաւ, իւր սփռի վրայ ունենալով իւր չղթայ-
ներն և գիւտն վրայ իւր գահն:

«Մարդ. Պարոնայք, ձեզմէ կը խնդրուի որ այդ
մեծ օրն երկու կերպիւ ածէք, երկուքն ալ օ-
ղոստափառ: Անշուշտ չպիտի թերանաք յայտմ,
բանակին պիտի տաք դրօշն, որ միանգամայն
փառաւոր պատերազմ և հզոր խաղաղութիւն
կընշանակէ, և ազգին սփռի տաք ընդհանուր
ներուծն, որ համաձայնութիւն, մոռացում,
հաշտում կընշանակէ, և որ բարձր, բարձր մէջ,
քաղաքային պատերազմէն վեր կը գնէ քաղա-
քային խաղաղութիւնը: (Շափառարձակ)»:

«Յուլիս 14րդ օրն ամեն գերութեանց վերջն
էր: Մարդկային այս մեծ ճիգն Աստուծոյն
ճիգ մ'եղած է: Երբ, բաւերն իրենց բացար-
ձակ իմաստով գործածելու համար հասկցուի
թէ ամեն մարդկային գործ Աստուծոյն գործ
մ'է, յայտնաբերանային ինչ ըստած պիտի լինի,
այնպէս որ քիչ գործ չպիտի տեսնայ, բայց թէ
հանգորտ յառաջդիմութեան մէջ քալել գէտը

ի վեհ ապագայն:

«Պարոնայք, խաղաղութեան կրկին նուէր մը
բրած պիտի լինիք այս մեծ երկրին. դրօշակ մը
որ ժողովրդին և բանակին եղբայրութիւնը կը
բացատրէ. ընդհանուր ներուժն, որ Գաղղիոյ և
մարդկութեան եղբայրութիւնը կը բացատրէ:

«Փառք տուք Հանրապետութեան:

«Գաղղիոյ ինձ, — ներքէք որ այս յիշատակով
փերլացնեմ խօսքս: — Եստե՛ն չորս տարի ա-
ռաջ ես Գաղղիական բեռն, — այս բեռն, առա-
ջին բանախօսութիւնս կ'ընէի, Աստուծոյ կամե-
ցաւ որ առաջին խօսքերս յառաջդիմութեան
և ճշմարտութեան համար լինին. այսօր ալ կը-
կամի որ ներկայ խօսքերս, — որք, եթէ տարի-
քիս նայիմ, պրոպանդանդի վերջն խօսքերս են
թերեւ, — զթերթեան և արդարութեան համար
լինին: (Խորին յարգանքով խօսքի վերջէն)»:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պէրսի գեղական խորհուրդի յայտագիրն 6
տէրութեանց գեղական կողմէ ստորագրեալ
պաշտօնական հաղորդուեցաւ Բ. Դրան, որ
գաղղիական թերթերու գրածին նայելով միայն
թուրքո-Հիւսնիական սահմանագծի որոշումը
կը պարունակէ և նոյնին գործադրութիւնը կը-
խնդրէ: Լը Մօնտր քաղաքի Կ. Պօլսի թղթակիցը
այս մասին կըսէ թէ Բ. Դրան հաստատած է
ի մօտ չլինելու գեղական խորհուրդի գծած
սահմանը, և զինու զօրութեամբ դիմագրել
եթէ թեւադրեան և իսկրոսն իրմէ առնուելու
փորձեր լինին: Նախարարաց խորհրդոյ վերջին
նիստին արդիւնքն է այս: Թեպէտ ներքին գոր-
ծոց նախարար Մահմադ Նեմաթ բաշան, և ար-
դարութեան ատենին նախարարն առաջարկած
են Եւրոպիոյ առաջարկն ընդունել: Երկայնման
բոլոր նախարարներն այդպիսի զինում մի Սուլ-
թանին վեհապետական արժանապատուութեան
և ազգային պատուոյն դպող նկատելով ի նը-
պաստ ընդդիմութեան և մերժման կարծիք
յայտնեցին: Մանաւանդ պատերազմական նա-
խարար Օսման բաշա և արտաքին գործոց նա-
խարար Ապետին բաշա:

Կ'ըսեն թէ վեհ. Սուլթանն փափագ յայտ-
նած է սոյն խնդրին Օսմանեան մեծ խորհուրդին
ուշագրութեան ենթակել, որ տէրութեան
օնխախտ բոլոր բարձր պաշտօնականներէ, բարձ-
րաստիճան անձերէ, իւլեմայից գլխաւորներէ
և այլն կը բաղկանայ: Սակայն իսլամ հասարա-
կութեան այժմեան միտումներն ի նկատի առ-
նելով գիւրդին է նախատեսելու Օսմանեան մեծ

այնմ պիտի զարգանան, ըստ այնմ մարդ պիտի
կազմուին: Որչափ կարեւոր է ուրեմն որ ման-
կութեան անաղելի գաղափարներն ողջմտիւ
մարտի և լուսաւոր լինին: Քանզի սոյն օրինակ
ճշմարիտ գաղափարներով զարգացած միտքին
միայն հարող են երջանիկ լինել և ազգին օգ-
տակար, իսկ վատ գաղափարներու զաւակն
զարգացած ատեն ոչ թէ մարդ այլ մարդակերպ
հրէշ մի կրնայ լինել: Եւ այն որ իւր անձին չէ
կարող երջանիկութիւն հոգալ ուրիշներուն ինչ-
պէս կարող է օգտակար լինել:

Արդ մանկութեան լուս. դաստիարակութիւնը
որչափ կարեւոր է կ'ընելով յայտնի կիմացուի
թէ որչափ բարեբար են այն անձինքն, որ այս-
չափ կարեւոր իրողութեան հոգն ճշմարիտ սրտիւ
ստանձնած կ'աշխատին մեղ մանկանցս լոյս և
երջանիկութիւն սփռել:

Այսպիսի բարեբարաց փութը կը տեսնեմք մեր
գեր. Ս. Վաշնիորդ հայրն, որ իւր յաճախ այ-
ցելութեամբ ազգային կրօնի վարժարանաց յա-
ռաջդիմութեան անկնեքը կ'ոգևորէ: Նոյն
պէս Ռուսիական խորհրդոյ պատուարժան ան-
դամք, որը ամենօրեայ յաճախմամբ վարժարա-
նաց բարեկարգութեան հոգ և խնամկտանին:

Կրկին վարժարանաց աշակերտք և աշակեր-
տուհիք այն նուիրական օրս մեր դպրոցն սրտե-
րու խորին շնորհակալքն կը մատուցանեմք նոցա
ընդ նմին և Ազգային վարչութեան, որ իւր
զբաղմանց մէջ նախադաս բրած է ազգային վար-
ժարանաց բարեբարութիւնը: Սրտագին կը-

խորհուրդն ևս միևնոյն մերժման և ընդդիմու-
թեան որոշումը պիտի ընէ ինչպէս նախարարաց
խորհուրդն քաւ: Ասկէ կ'հետեւի որ ծանրա-
կշիռ պարտաւանդութեան առջև կը պատնուիմք, որ
Պ. Կլէտովիչի աշխարհապարտութեան արգիւնքն
է: Եւրոպիոյ այս քմահաճ առաջարկէն վերա-
ւորեալ խաղաղութիւնն մերժման և ընդդիմու-
թեան մի ուրիշ պատճառ ևս ունի: Իսլամը հա-
մարում են որ Եւրոպական միաբանութիւն
կոչուածը չլինու բան մ'է, և Եւրոպա այս մա-
սին թուրքիոյ գէթ բռնութիւն գործադրելու
որոշում չպիտի ընէ: Քրտեան չկամելով Պիզմար
իշխանի հաճութիւն մի պատճառով հարկաւ կը
վարանի զօրախուժեր յուղարկելու ահագին
ծախքերն յանձն առնուի չնորս հեղինակ
Իտալիա նոյնպէս չկամիր մատուց մերձեւաւ
նօգուտ և ահագին ծախուց: Աւստրիա՝ արդէն
յայտ է որ զինակցութեան արամադիր չէ: Կը-
մայ Ռուսիա, որ թէև մեծապէս փափագող
իսկ լինի՝ սակայն ինչ պիտի ընէ թեւադրելու
Եւրոպայի մէջ: Վոսպրի նեղուցը կը գոցեմք նո-
րա գիմացը: և միեւն ամբողջ Եւրոպիոյ բոլոր
ափքը պիտի սղաւոր իւր զարթոյնով: Միւս
կողմէ՝ Աւստրիա չկրնար հաճ և հաւան լինելու
թեւադրան և Եւրոպայի Ռուսիոյ անցնի: Վեր-
ջապէս՝ Իսլամը կը մտածեն թէ՛ տէրութեանց
համբաւած ժանուցագիրն թէ քաղ թողով իրենց
գործը պիտի ըլլայ Սուլթանական հետ, և այս մա-
սին յաղթող գտնուելու չափ բաւական հզոր կո
գտնեն զիրենք: Արդէն ալ պայանական միտքիւն
և պատրաստութիւնքն մի ուրիշ նեցուկ ևս կը
համարին իրենց յաղաղութեան:

— Եթէ գրածին նայելով՝ Բ. Դրան պատ-
րաստած Հայաստանի բարեկարգմանց ծրագիրն
տէրութեանց ենթակայութեանց կողմէ հաւանու-
թիւն գտնուի և ընդունուի է: Եթէ թերթը
կը յաւելու նաեւ թէ՛ Ռուստրեան ատենի նա-
խագահ Դահլապեան կարողեւ է քի որոշուի
է երթալ և արդէն Հայաստան գտնուող անդ-
ղական սպայներու միաբանութեամբ բարենո-
րոգմանց կարեւոր ձեռնարկութիւններն ընել:
Սահայն վազէլ կը ծանուցանէ թէ՛ մարաքաղա-
քի գեղական Պէշիք բեկէ գերմանական
գեղական Հագֆէլտ կոմսին նախագահութեան
ներքէ նիստ ընելով: Պէրսի գաղափարն 617-
յօդուածին գործադրութեան համար Բ. Դրան
տուած պատասխանին վրայ երկար խորհրդակ-
թիւն ունեցան: սակայն այս խորհրդակցու-
թեանց ինչ ըլլալուն վրայ յիշալ թէ՛ իրա-
դիրն ոչինչ տեղեկութիւն չէ հրատարակած:
— Ռուս զօրավար հռչակաւոր Ս. Բուրգէլի

մատուցանեմք մեր երթափառութիւնն նաեւ
մեր սիրելի և բարեկամ գաղափարաց, որք
հայրաբար կ'ընենք մեր գաղափարականութեան
համար: Միևնոյն շնորհակալեաց և համակրա-
նաց արժանոր են նաեւ Հոգատար ընկերութեան
անդամ պիւ խնամակալուհի Տիկնայք, որք
անձանձիր խնամք կը տանին Հոգիսիմեան վար-
ժարանի սանուհեաց: մանաւանդ չքաւոր աշա-
կերտուհեաց պիտոյքն հոգալով:

Առնիմք առ ժառն կարողութիւն փոխարինել
մեզի համար եղած այսպիսի աշխատութիւնքը,
սակայն այն երանելի յոյսը, որով կ'ստանան
նոքա մեր լուսաւորութեան: մենք աշխատելով
որ իրացնենք, նոյն յոյսը պէտք է լինի նոցա
աշխատութեանց վարժարութիւնքը: Բանդի
ճշմարիտ բերկրութիւն է նոցա տեսնել զի իւր-
եանց աշխատութիւնք օրիստօրէ կը փայլուին:
Կարգիւնաւորութիւն և Ազգին օգտակար անդամ
ներ կ'աւելնան:

Կը խնդրեմք ուրեմն դեր. Ս. Հայր խնամարճե-
ցէք ընդունել երկսեռ վարժարանաց Հայ ման-
կանցս անկեղծ շնորհակալութիւնքը և հաճեցէք
հաղորդել Ազգային վարչութեան ժողովոյ և
խորհրդաց և բոլոր անոնց որ մեր բարեւոր գաղ-
ափարականութեան հոգը ունին իրենց սրտին մէջ:
Օրհնեցէք նաեւ զմեզ որ կարենանք զօրանալ
մեր ուսումնասիրական ջանից դժուարին ճա-
նապարհին մէջ, և որ մի օրհնեմք և մեք Ձեր և
Ձեր հետ բոլոր աշխատողաց մեծ անունն և
Քաղաք յիշատակը:

ԳԵՐԱՊԱՏԻՒ Ս. ՀԱՅՐ
ՆԻ ՄԵՆԱՐՈՅ ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆՔ 1)

Ամեն գաղափար տարւոյն մէջ մի օր ունին,
որ ամբողջ տարեկան լրջանին պատկերը կ'ընե-
կայէ:

Մեր ազգային Մեքսիկոյեան և Հոլիսիմեան
վարժարաններու պատկերացոյց օրն այսօր լինե-
լով, համախորհրդ կը տեսնենք այստեղայն ամեն
հայեր ու հայահիւներ որոնց քրտին մէջ հայու-
թեան օրոյ կայծն կը շողայ:

Կը խոստովանիմ որ այսպիսի պատուական ա-
կմբի առջև խօսել քաղերու մրցանակն է. և
ոչ ինձ նման տկարի: Սակայն կը յիշեցնեմ պատ-
հական Տեառնք. զի մանկութեան դեռարդոյս
հասակի անմեղ խօսքերն, որչափ տկար իսկ լի-
նին մոգիչ յաղաղութիւն մի կ'ունենան փափուկ
սրտերու վրայ: Դեռարդոյս զաւակի մը առաջին
բառերը, թէև թիթիկալիսօս լինին՝ պէտք ունեն
մեղաց քրտին համար ուրախութիւն է:

Այսպէս կը յիշեցնեմ իրեն Սեբրոպեան
վարժարանի գեղարդոյս զաւակ պատուական
հարցը՝ առջև և համարձակութիւն կ'առնում
աշակերտակցոյս քրտից զգացմունքն պարզել
Ձեր առջև:

Մարդկային միւսք ընդունակ է ամենակերպ
զաղափարաց, չկայ գաղափար որ մարդուս
մտքին ընդունակութեան չենթարկուի: Սա-
կայն մանկունք ինչ գաղափար որ ստանան ըստ

(1) Ս. Բրեքեյտի Մեք. վարժարանի 10 Յուլիս:

մայրն, որ բաւական ժամանակէ ի վեր Արևել-
եան Բուսմէի մէջ կեանք կ'անցունէր, աղքա-
տաց ողորմութիւններ ընելով, հիւանդանոցներ
և դպրոցներ հիմնելով, այս մատերս կիրակի ի-
րիկուն մի Յիկայէն հինելով Զորքան կ'երթար
իւր հիւանդանոցն տեսնելու: Հազիւ կէս ժամ
հեռացած Թուս սպայ մի և շորս խորաւթներ
տիկնոյ կառքին վրայ յարձակելով զինքն և եր-
կու սպասաւորները հ'սպաննէն: և մեծագոյն
գոհարեղէններ առնելով կըմբարչին: Յիկայէի
կառավարութեանն ձեռք առած աղբու միջոց-
ներով շարագործ կըստարարին, ուստի սպայն
ինչչիքը կ'սպաննէ, իսկ խորաւթներն կ'անա-
վարութեան ձեռքն են:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հայաստանի սովելոյն խնամող կեդրոնական
Բանձնաժողովոյ կողմէ զրկուած հետեւեալ նա-
մակն և Հնդ կոստանի մեր Մեծ: բարեկամաց
հանգանակութեան ցուցանիս կըմբարչեմ հրա-
տարակել յայտնելով անգային չնորհակալեաց
հաւաստիքն առ Մեծ: նախարարուս:

... խմբագիր—Տէր Ալեքս. Արարաբեան...
ըրազրի
Կեդրոնական Բանձնաժողովոյ այս անգամ իջ-
կիանիոյ ճափ կըզգոյն Պաթալիա մայրաքաղա-
քին սովելոյ մասնաժողովոյ կողմէն յղեալ ի
նպաստ սովելոյ հանգանակութեան ցուցանիս
ընդունած լինելով Զեր Մեծապատուութեան
կըզգէ խնդրելով որ ձեր պատուական լրագրին
մէջ զայն հրատարակել բարեհաճիք: որոյ վասն
յայտնելով ձեզ իւր չնորհակալեաց հաւաստիքն
Մեծապատուութեան
Ի դիմաց սովելոյ խնամող կեդր.
Բանձնաժողովոյ Ատենադպիր
ՊՈԼՈՍ Թ. ՇԱՇԵԱՆ

Գաղթեայ 10/22 Յուլիս 1880	
Յուզակ հանգանակութեան հայազանց	
բնակելոց ի ճափ կողմոյ	
Հանգանակողք ի Պաթալիա Գրանք	
Գահանայ Սեդրեպոս Բովանանեան	25.
Բովան Բարութիւնեան	50.
Տիկին Բովան Բարութիւնեան	25.
Օրիորդ Մանգլեայ Բովան Բարութիւն.	25.
Բովաննէս Ե. Սարգսեան	50.
Տիկին Բովաննէս Ե. Սարգսեան	25.
Օրիորդ Վարդուհի Ե. Սարգսեան	12.50
Սարգսեան	12.50
Գրիգոր Նահապետեան	50.
Իրեմիա Գ. Նահապետեան	25.
Մովսէս Գ. Նահապետեան	25.
Գրիգոր Ե. Գասպարեան	20.
Երատուր Ա. Թովմասեան	20.
Մ. Ե. Պետրոս	10.
Մ. Ե. Զորաբեան	30.
Գ. Աղանդեան կրտսեր	20.
Ե. Մ. տէր Բովաննէս	20.
Օրիորդ Կառօյիկայ Ե. Մ. տէր Բովաննէս	10.
Ա. Մ. տէր Բովաննէս	15.
Գ. տէր Գալստան	7.50
Նիկողայ Մ. Նահապետ	20.
Տրդատ Մայիս	20.
Գ. տէր Գ. Գաղապարեան	15.
Մկրտիչ Տ. Մ. Նահապետեան	12.50
Դանիէլ Մէլքոնեան	10.
Ա. Ս. Մէլքոնեան	10.
Յովհաննէս Եղ. Գալստան	10.
Երատուր Ա. Երատուրեանեան	10.

Հանգանակողք ի Սարգսեան	605.
Մ. Մ. Զորաբեան	200.
Բարութիւն Գեմեզր	100.
Ե. Տ. Մկրտիչեան	100.
Ա. Գ. Արք. Երեմեան	100.
Խաչիկ Եղ. Գալստան	50.
Դանիէլ Մէլքոնեան	30.
Յովհաննէս Մ. տէր Բովաննէս	25.
Ե. Բար. անան	40.
Ե. Գ. Գալստան	25.
	670.

Հանգանակողք ի Սամարանգ	
Ե. Ա. Թովմաս	50.
Ա. Ս. Գեորգի	10.
Յովսէփ Բովանիւմ	25.
Ե. Գ. Գասպար	15.
Ե. Հայրապետեան	10.
Ի սնտուկէ Մանուկ և Թարութիւնեան	
Ուսումնարանի ի Պաթալիա	115.

Պարալիա, 1 Յունիս 1880
Վերոյդրեալ գումարի փոխանակարերը
որ կը յանդի 122 (հարիւր քսան երկու)
անգ. Կ. Կ. 12 շին և 5 բէնար կեդր.
Բանձնաժողովոյ յանձնուած է:

Համարակալ	Գանձապետ
Գ. Ե. Գովակիմեան	Ա. Ե. Կիւլպիկեան

Նոյնպէս ուրախ արտիւ կը հրատարակեմք Եա-
կոբեան վեմա. Թագաւոր բաշայի նախագահու-
թեամբ յԱղէքսանդրիա կազմուած Բանձնաժո-
ղովոյ ի նպաստ Հայաստանի սովելոյ հանգանա-
կութեան արդիւնքն, որոյ գումարն եղած է
806 3/4 անգ. իւրա, որ կ'ընէ 4750 մէծիւս զոր
վեմա. Թագաւոր բաշայ յուղարկած է ի Պա-
րիսքարան Հայաստանի սովելոյ խնամող կեդ-
րոնական Բանձնաժողովոյ յանձնուելու համար,
վեմա. Թագաւոր բաշայ Եակոբեան, մեր վե-
հանձն հայրենակցին, որ իւր բնաբոյս և դոր-
ծունի ազգասիրութեամբ յառաջադէմ կը փայլի
յազգոգուտ դործն, այս անգամ ևս սոյն մե-
ծագումն հանգանակութեան արդեամբքն
ազգային ընդհանուր չնորհակալեաց իրաւունք
կ'ստանայ: Մեծ. նախարարաց հետեւեալ ցան-
կը եղիպտական Մեծ. իւրազրի Եակոբ 12, 13
և 14 թիւերէն կը բաղկանայ:

վեմա. Նուպար բաշայ	9750.
Տիկին Նուպար բաշայ	9750.
վեմա. Թագաւոր բաշայ Եակոբեան	5850.
Սինատիմ Բաթի և ընկերք	3900.
Զերգուտարի	3900.
Տիգրան—Պէյ Սարգ	3000.
Թագ. Օրէնհայր	1950.
Անկո Եփրեմիէն Պանք	1950.
Բովանիւմ Պանք	1950.
Եակոբեան Օթման Պանք	1950.
Անթոնիատիս	1950.
Մէնայէ և Երգիք	1950.
Սալվաթ և Երգիք	1950.
Գանալիթ և ընկերք	1950.
Գարգիլ և ընկերք	1950.
Բլանիթ և ընկերք	1950.
Աթրահամ Բարթոլ	1543.
Եակոբ Ալքեան	1157.20
Ա. Ե. Ե.	975.
Պանք Յէթիթ	975.
Պանք Երանք Եփրեմիէն	975.
Գրիգոր Լիւնէ	975.
Յրէտեմ Բիլիս	975.
Երգիլ Մէնայէ և ընկերք	975.
Միւլէր	975.
Յրաթիլի Ալիօն Բիհա և ընկերք	975.
Պէրէնտ և Վիլսոն	975.
Ա. Ե. և Երգիք	771.20
Սինան Երգիք	771.20
Կաթիլ և ընկերք	771.20
Գրիգոր Կուրիկեան	771.20
Լիւմպոգո	487.20
Բարլո Բովան	487.20
Պաղէն և ընկերք	487.20
Բիլիկեան	390.
Տոմարէր Երգիք	385.30
Սիլիւս Բովան	385.30
Կոստանթին Երգիք	385.30
Անտոն Արթիմոֆ	385.30
Օրիորդ Բոլա Բարթոլ	385.30
Բարլի Երգիք	385.30
Մկրտիչ տէր Գանապարեան	301.24
Սայիթ Պէտրիկ	290.
Երգիլ Երգիք	195.
Յովսէփ Երգիք	195.
Յովսէփ Սէֆերեան	192.35
Միւլէր Սէֆերեան	162.35

Մ. Գասպարեան	100.
Ստեփան Զաքարեան	100.
Մ. Բիլիկեան	97.20
Ա. Բիլիկեան	97.20
Վիլիս Մարթիկեան	97.20
Վ. Ե.	97.20
Տ. Ե.	97.20
Գարգիլ Սեդրեպոս	97.20
Հաննա Բաղէրեան	97.20
Անտոն Աճէմեան	96.10
Պոլոս Բեկաքոֆ	96.10
Բիլի Բեկաքոֆ	85.30
Հայկ Երգիք	77.6
Երգիլ Մարթիկեան	77.6
Սթայիլ	77.6
Միւլէր Տէֆերեան	57.30
Գրիգոր Տէֆերեան	50.
Խաչիկ Մարթիկեան	50.
Ա. Ե.	50.
Նիկողայ Արթիմոֆ	48.30
Եակոբ Զորաբեան	48.30
Արթիլ Նահապետեան	40.20
Բարլիկ Նահապետեան	38.20
Գանիլ Թագիլեան	38.20
Գարգիլ Զորաբեան	38.20
Գրիգոր Մեկրեան	38.20
Յովսէփ Գիլիկեան	38.20
Պոլոս Զորաբեան	38.20
Տիգրան Միւլէրեան	38.20
Եակոբ Խաչատուրեան	38.20
Կոստան Գասպարեան	38.20
Եակոբ Սէֆերեան	38.20
Տ. Պոլոս	38.20
Ա. Ե.	38.20
Տիկին Սիլվանա Արթիկեան	38.20
Ալեքիլ	38.20
Եակոբ Բանձիլեան	38.
Զանապար	693.

Եղիպտական սոյլ գումար 78.669.12

Զմիւռնիա, 16/28 Յուլիս 1880

... խմբագիր Ալեքս. Արարաբեան լրագրոյ
Անձնուէր ընկերութեան տնօրէն խորհուրդը
պարտք կը համարէ իրեն ներկայիւս ձեր լրա-
գրոյն միջոցաւ իր խորին չնորհակալիք յայտ-
նել մեծա. պարտքայն Թովմաս Թովմասեանի, Պո-
լոս Աղանդեանի, և Թագաւոր Ղազարոսեանի,
որոնք ինքնաթիւս կ'անգ. հանգանակութեան 14
26/28 Մեկրեան գաղթի պարտքը ի նպաստ
ընկերութեան տնօրէն ներկայացուին մասնա-
ժողով մը կազմել տնօրէն ժախելու հորն ի-
րենց վրայ առնելով:

Ընկերութիւնն կրկնակի չնորհապարտ կը հա-
մարի զինքը այդ աղիւս պարտքերու, որոնք
մեր օգնութեան հաստն և իրենց ձեռնառու-
թեամբ և գործունէութեամբ մեր անկալու-
թիւնները կ'աւարտին և ի եմք յուսով որ ինչ-
պէս այս նոյնպէս և ուրիշ պարտքայններու մէջ
իրենց եղբայրական ձեռքը պիտի երկարեն առ
Անձնուէր ընկերութիւնը. որով կարող ըլլայ
մերազանց անուս և անտեղծ մանկանց եղ-
բարց մտաւորական անունը հայթայթելու:

Ընդունեցէք... խմբագիր մեր յարգանաց
հաւաստիքը: Ի դիմաց Տնօրէն խորհուրդոյ
Անձնուէր ընկեր. Զմիւռնիոյ

Ատենադպիր	Ատենադպետ
Մ. Բիլիկեան	Մանուկ Թ. Գալապարեան

Տարեկան հարցաքննութիւնք եւ հանդիսք Ս. Մեկր.
և Ս. Հովի. ազգային կրկին վարժարանաց քաղաքիս

Մեր ազգային վարժարանաց այն հանդիսա-
կան օրերու համառօտ նկարագիրն ընելէ առաջ,
կարեւոր է վերջին միամտայ չըման վրայ անարեւ
մի ձգել ի ներկայութիւն ընթերցողոց:

Ոչ ոք կարող է անգէտ լինել զի մեր ապրած
փափուկ ժամանակի օգին կը շահանայ որ մեր
ազգն առաջ աչք ուղարկի գումար իւր ազգ-
վարժարանաց, նկատելով զանոնք իբրեւ ճշմա-
րիտ արդանդ վերամշակութեան Աղգին, որոյ
վրայ գործ գրուած շարժարիչ, տարանջարտ
ճշմունք շատ անգամ փոխանակ լոյս տալու
կ'սպաննեն աշխարհ գալու համար նահանգաւոր

նոր և կայտառ Ազգութիւնը, և ընդհակառակն
ստան խնամով եղած ընդարձակութիւնը մի-
ջոցներ են որովք ազգային նոր և բարեբաւարիկ
վերածնութիւնն իրանայ, և ամ նկատելով զա-
նոնք իբրեւ հրահանգիչ Պատրաստարաններ,
ուսկից ելնող ուսումնաւարտ ազգեր աշխարհի
տիրող գահիճներու տնջե իրենց ընթացքն
քաջափայլ կրտարած լինելու և ազգային նոր
հովտառող լի կոյակունն ընդունելու բարեբաւ-
դութիւն կրնան ձեռք ձգել:

Սոյն ճշմարտութիւնը պատկերու և դործա-
դրութեան հոգւով և մարմնով փափագելու
մասին մեր Չմուռնիոյ ազգայինք ևս համամիտ
և համասիրտ թէ՛ն՝ սակայն շատ անգամ սոյն
փափագին կամ նախադրութիւն կիսկատար մնալուն
պատճառն ուրիշ չլինելով բայց միայն իրակա-
նացման միջոցներու մասին իրենց մէջ տիրող
կարծեաց տարբերութիւն է. և ազգային յա-
ռաջագիծութեան խափանիչ սոյն յաժառ. տար-
բերութիւնն, բոտ մեզ՝ ունեց իրենց ազգային
սեփականութիւնքն նուազատ աշօր, իսկ օտա-
րինն աղայական անքնտրողութեամբ սիրահար
սրտաւարտ տկարութեան ծագում առած է:

Այս տեսակետով՝ մեր ազգային երկուսե վար-
ժարանաց բեղմնաւոր արգանդի վրայէն որեւիցէ
ճշում բառնալու, և անոր ըստ արժանեոյն
ընդարձակում տալու համար, գաւառիս երես-
փոխանական Պատկառելի ժողովն անկէ յառաջ
քաւական նիւտեր բրած և դրաղած էր: Իւր
նիւտերու մէջ երկար խորհրդակցութիւնքոցի
ունեցած էին: Սիւնայն նպատակին նայող ե-
րեսփառնաց մանք Սեփիկայի և Խրո-
պիւս մի քանի աշխարհներու մէջ ընդունուած
և այժմ իսկ գործադրութեան մէջ եղող գրու-
թեամբ փափագած էին որ ամեն Հայ մանկուոյն
գաւառարակութեան ծախուց մասնակցելու նը-
ւիրական պարտքն ճանաչէ: Գլխավոր այս բայց
սակայն ուրիշ երեսփոխանք միւսոյն բարի նպա-
տակի զինուորներ թէ՛ն՝ նկատողութեան առ-
նելով թէ գուցէ ժողովուրդն այդչափ բարձր
չլինայ խորհիւ, և թէ՛ այն գրութիւնն որո՞ւմ
չլինի ընելու համար ազգու միջոցներ կը պախ-
սին, ըստորում մեր ազգն ոչ Ամերիկեան և Նի-
քոպական լուսոյ չափ լայն և շուրջ քաղա-
քական դիրքն ունի, առանց նպատակը փոխե-
լու, նպատակին ժամանելու ուրիշ միջոց առա-
ջարկեցին միջոց որ թէ՛մեր ժողովուրդեան մտաւոր
աստիճանին յարմարի և թէ՛ ազգու միջոցներու
պակաս լինէ: Այս նորոգ և յարմար միջոցն
էր գարոցական թոշակն, զոր աշակերտաց և
աշակերտուհեաց ունեւոր ծնողք ըստ կարողու-
թեան իւրեանց պարտ էին վճարել չազգային
տրիկլին, որ ստանձնած է միշտ ընդհանուր Հայ
մանկուոյն գաւառարակութեան ծախուց հոգն:
Պատկառելի երեսփոխանութեան սոյն որոշումը
գործադրելու համար ջանք և աշխատութիւնք
չխնայուեցան Գեր. Ս. Նախագահի, Ազգ. վար-
չութեան և Տնտեսական խորհրդոյ կողմէ և սա-
կայն ունեւոր ծնողաց թուոյն և վիճակի նուա-
զութեան համեմատ եղան արգիւնքն, որով
գարծեալ անկարելի մնաց վարժարանաց սահ-
մանն ինչպէս որ պէտք է ընդարձակելու ընդ-
հանուր փափագին կատարումը: Ըստ մեզ՝ ոչ
միայն ունեւոր ծնողաց նուազութիւն լինին պատ-
ճառ է գարոցական թոշակի օրդեանց որով և
գարոցաց սահմանի ոչ ընդարձակման, այլ կան
ուրիշ պատճառներ ևս: Մին է, ինչպէս վերը
ըսինք, չսկիւն ինչ որ ազգային է. և ինչ որ օ-
տարին է՝ կարծել թէ անպատճառ լու է:
Գարոցական թոշակի արգիւնքն գոհացողիչ
լինելէ աւելի կ'աճէին, եթէ ճոխադանձ անձինք
ի բնէ անտի իրենց զաւակունքն մեծագումար
թոշակներով օտար գարոցներ տալու սովորու-
թիւն չունենային: Եթէ ծնողք Ազգ. արկղին
թոշակ տալով չկարծէին թէ նուազատ առուտուր
մի կընեն Ազգին հետ: Եթէ անզաւակ հարուստ
հայեր Ազգին վերածնութեան այնքան փափա-
գող վրեժ և հեռաւոր լինէին, մինչ զի չկարո-
ղանային ըսել ի մտի: Ինչ միթէ ազգիս զուա-
կաց կրթութեան համար բարոյական պարտք
մի տնիմ՝ ոգնելու, եթէ ևս զաւակ ունենային

թոշակ կուտայի: Եթէ Հայաստանի և ուրիշ
սովերոց օգնուներն այդ խելքի և սրտի տէր լի-
նէին, կարծեմք փոխանակ այնքան մեծաքանակ
գումարներու, և ոչ մի ստակ չէր գոյանար:

Եւ ահա սոյն օրինակ պատճառներով մեր գար-
ոցներու շրջանակն թէ՛ և զգալի կերպիւ պէտք
էր սեղմուէր, նակայն մեր Գեր. Առաջնորդ Հօր
վերին աստիճան հակողութեան չնորհիւ, և Ազգ.
Քաղ. Ժողովոյ անխնայ հոգածութեամբ, մա-
նաւանդ Տնտ. խորհրդոյ անձնակազմի կողմէ
զուլութեամբ մեր կրկին վարժարաններն հակա-
ռակ թոշակաց գումար գործադրութեան և
նուազութեան ոչ միայն անձուկ սահմաններու
մէջ չփակուեցան այլ առաջուանէ աւելի փայլ
առին որչափ կարելի է՝ ընդարձակելով: Պար-
տիմք ինտուզմանի զի գրեթէ ամբողջ յառաջ
Ուսումնական խորհուրդի անդամներու վրայէ
վրայ ընտրութիւնն և անմիջական հրահարում
ներն, կամ գրեթէ չգոյութիւնն, Տնտ. թեանց
հրահարումներն հարկաւ վարժարանաց համար
արգիւնաւոր դրութիւն մի չէին կրնար լինել:
Մինչև որ նորընտիր Ուս. խորհուրդն ընտրուե-
լով, որոյ անդամքն են Մեծ. պարոնայք Յովհ.
Ս. Չաքրեան, Պօղոս Բ. Տիւլպեան և Մեսրոպ
Սիմոնեան չան ի գործ արկին Ազգ. վարժարա-
նաց յառաջագիծութեան մղում տալու, ամեն-
օրեայ այցելութեամբ գարոցաց վիճակն իմա-
նալու պէտքերն հոգալու պաշտօնեցից և աշա-
կերտաց ընթացիցը հակելու գրեթէ տեսչութե
պաշտօն վարելով, ուստի և ազգային շնորհա-
կալեաց վրայ մեծ իրաւունք ստացան, որոց և
միամեայ գործունի պաշտօնավարութեան շնոր-
հիւ սպասուածէն աւելի արգիւնք երեւան եկան
ինչպէս տեսնուեցաւ կրկին վարժարանաց վեր-
ջին հարցաքննութեան մէջ, որք 15 օրուան մէջ
կատարուեցան: Գեր. Ս. Առաջնորդն, և Ուս.
խորհրդոյ անդամներն իսկ ամեն օր ներկայ
էին քննութեանց, նոյն իսկ Քաղ. Ժողովոյ ան-
դամներն, և խնամակալուհի տիկիններէն ու-
մանք, և ուրիշ ազգայիններ կը յաճախէին ներ-
կայ գտնուիլ քննութեանց: Աշակերտաց պա-
տասխաններն ըստ մեծի մասին գոհացուցիչ էին:
Ուսումնականքն են Ս. Աւետարանի ուսումն, Հայ,
առա. գաղ. անգղ. լեզուներ, աշխարհագրու-
թիւնք, թուաբանութիւն, առեւտրակալութիւն
Տնտես. գիտութիւն, ընդհ. և ազգային պատ-
մութիւնք, տաշնագործութիւնք:

Հարցաքննութեանց աւարտելէ զինի Բուլիս
10ին սրբոց Թարգմանչաց տօնին օրն Ս. Ստեփ.
եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մա-
տուցուեցաւ, ուսկից քահանայք և երգեցիկ
մանկունք զգետաւորեալ ազգային երգերով
եկան ի Մեսրոպեան վարժարան, ուր ի ներկա-
յութեան բաղմամբ ազգայնոց Գեր. Ս. Առաջ
նորդ Հօր, Քաղ. Ժողովոյ և Ուսում. խորհրդոյ
անդամաց հոգեւոր երգեցմունք կատարուելէ
զինի երկու տաշնագրաւ կարդացին, բա-
ցուորակով Ս. Մեսրոպայ անձնուէր ճգունքն
ազգին համար, և ուսումնասիրութեան մեծ կա-
րեւորութիւնն մեր արդի վիճակի համար ազգ-
երգերն, աշխատութիւնք երաժիշտ գաւառու
Պ. Թովմատի, կ'ողկ որէին սոյն գեղեցիկ հան-
գէտն: Ետ որոյ Արթա Տ. Մակար Ծ. վարդա-
պետ Ս. Սահակայ և Մեսրոպայ մեր ազգին հա-
մար ըրած մեծ և հայապաշար արծիւն նկարագրե-
լով հրաւիրեց որ և մեք դարուս ոգւոյն համե-
մատ անձանձիր աշխատինք ազգին բարեբաւու-
թեան համար և օրհնելով զհանդիսական վերջ
տուս հանդիսին:

Նոյն օրն երկուրեւն ժամը 5ին երկուց վար-
ժարանաց տարեկան հանդէսներն միացեալ կեր-
պիւ կատարուեցան ի պարտիկի Ս. Մեսր. վար-
ժարանի: Արգէն պատուարժան Ուս. խորհրդոյ
յայտարարութեանց համեմատ խառն քաղմու-
թիւն ազգայնոց արանց և տիկնայց ներկայէին
հանդիսին: Հայերէն գրաբառ և աշխարհաբար
քերթուածներ նոյնպէս տաճ. և դաղ. ուղերձ-
ներ, և գաղ. ու անգլ. առակներ արտասանե-
ցին աշակերտք և աշակերտուհիք: Ետ որոյ
թատերական գեղեցիկ տրամախօսութիւն մը
ներկայացուցին աշակերտուհիք որ ծափահարու-
թեամբ ընդ սենեկաց և արծեալ ազգ. որտա-

շարժ երգեր կը զուարճայնէին զհանդիսականս:
Ասկէ ետք Ուս. խորհրդոյ միամեայ տեղեկա-
դիրն կարդաց Պ. Մեսրոպ Սիմոնեան, զոր մտա-
դիր եմք յաջորդ թուով մեր ընթերցողաց
առջեւ գնել: Վերջ տուաւ ազգային սոյն չքնաղ
հանդիսին Գեր. Ս. Առաջնորդն մի գեղեցիկ և
ազգու տոնեարանութեամբ, որով կը յորդորէ
որ ամեն Հայ տիրէ ինչ որ ազգային է թէ՛ ազգ.
պաշտօններն ձրի լինելով հանդերձ ազգասիրին
առաքինական զգացմանց իբր փոխարէն են:
Քանդի խղճի մտքը պաշտօնակատարութիւնն
անպատու բերկրութեամբ կը լու մարդոյ հո-
գին: Այսպէս՝ հայն իւր ազգին ոգնելու փա-
ռասիրութիւնն պէտք է ունենայ և այլն: Գեր.
Ս. Առաջնորդն շնորհակալութիւն յայտնելով
օրհնեց Ուս. խորհուրդն իւր գործունեայ ջանք
համար, նմանապէս բոլոր պաշտօնեայններն ի-
րենց անձնուէր աշխատութեանց համար, օրհ-
նեց նաեւ բոլոր հանդիսականներն որք սէր և
համակրութիւն ունին ազգային վտոճարանաց:

ՏԵՂԱՍԻՆ ԵՆԻՐԵՐ

Ամսուր 17 հիւնդարթի առաւ. ժամը 5ին 10
մնակով գեղեցիկ օրով տոնակի ցնցիւն մի ընդստ
զարթոյց քաղաքիս բոլոր բնակիչքն, և հաղիւ
10 մանրեկիւրդի մէջ ամբողջ քաղաքս բոլոր
շրջակայիքն մեծ փռաներու եմթարկեց: Ահա-
բեկ ժողովուրդն մինչդեռ իրար կ'սոյնէր,
գումարեր հեռագիրներ շրջափոխեցին սկսան
տեղալ, Պաշտօնապատ, Մեծիմէն, Մանիսա և ու-
րիշ շատ կողմեր նուազ կամ առաւել փռաներ
ունեցած են: Մինչև յարդ. 25—30 կը համարին
մարդկային զոհերն, իսկ չէնքերու փռաները
անհամար: Բայ ի մի քանի ամբողջական կար-
ժանութեան գրեթէ չէ մնացած չէնք մի, որ
քիչ կամ շատ փռաւոր չըլլայ: Մանրամասնու-
թիւնք հետզհետէ կ'իմացուին:

Մարկի Բիւսնոյրի և պատուաւոր

Բարիդի իանի Մեքիւս հանդիսին անցեալ
Թուսիսի 13 թուոյն մէջ հեռուեալ կրկարգամբ
Տօքթօր Պերթիլեան այս օրերս բժշկական
տեղեկագրիւր հրատարակած է ուր հասարակա-
յին առողջութեան վրայ կը խօսի և փոխադրա-
կան ակտերու պատճառած մահերը նկատողու-
թեան կ'աւանդէ:

Այս վիճակագրական տեղեկութիւններէ կե-
րեի թէ, ծաղիկ հիւանդութիւն՝ բնաւ չգար-
գաւած մարդերու մէջ տակալի ջարդ մը կընէ,
միայն մէկ անգամ պատճառաւ մարդերու վրայ
աւելի նուազ կ'ազդէ, իսկ կ'իւն և կ'իւն անգամ
մարդոց վրայ բնաւ մահատու ազդեցութիւն մը
չունի: Տօքթօր Պերթիլեան կը պատմելիք ու-
րեմն ամեն ընտանիքի ու զուկի տէր եղող հայ-
րերու, մայրերու որ եթէ կ'ուզեն իրենց սիրե-
լիները ծագիկ հիւանդութեան պատահական
վտանգներէ ազատել փոյթ ունենան զանեք
ատեն ատեն վերտին պատուաստել տալու՝ ա-
ռանց մանկութեան ատեն անգամ մը եղած
պատուաստով գոհ ըլլալու:

Ընթերցողներէ կը խնդրուի որ այս ամենակա-
րեւոր լուրը իրենց ազգականներու և ծանօթնե-
րու հաղորդեն, իմացնելով միանգամայն թէ
իզմիրի մէջ ամենէն ընտիր ու թարմ պատուաստը
պարուն վաճէրին քով կը գտնուի Հայոց գեղա-
րանը Առաջնորդարանի դիմացը:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԱմիՅՈՒՆ՝ Մեր վերջին թիւէն զինի եղած փա-
ճառմունքն են 23 կողով ըստ Թիֆլիսի 192—202
ղրուի չէքին: Ետը—Դա կոչուած տեսակէն 24
կողով 177—202 զրուի չէքին ըստ տեսակէն:
Գարահիսար կոչուած ապրանքէն 24 կողով 220
ղրուի չէքին: Եւ հաւարակ ապրանքէն միայն
6 կողով 208 զրուի չէքին:

ՏԵՂԱՍԻՆ

Գ. Մ. Պաշտօնապատ

Ի ՏԵՂԱՍԻՆ ԱՐՇԱՒՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ